

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ. PERSOANE	1
FIȘA NR. 1. APLICAREA LEGII CIVILE ÎN TIMP	3
I. PRINCIPII CARE GUVERNEAZĂ APLICAREA LEGII CIVILE, ÎN GENERAL	3
1. Principiul neretroactivității legii civile	3
2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi	4
II. APLICAREA ÎN TIMP A CODULUI CIVIL DIN 2009	4
1. Legea aplicabilă actului juridic civil	4
2. Legea aplicabilă prescripției extinctive și decăderii	6
3. Legea aplicabilă accesiunii, uzucapiunii și posesiei	7
3.1. Accesiunea	7
3.2. Uzucapiunea	7
3.3. Posesia	8
4. Legea aplicabilă dezmembrămintelor dreptului de proprietate privată	8
4.1. Dreptul de superficie	8
4.2. Dreptul de uzufruct, dreptul de uz și dreptul de abitație	8
4.3. Dreptul de servitute	9
5. Legea aplicabilă faptelor juridice licite ca izvoare de obligații	9
6. Legea aplicabilă în materia faptelor ilicite ca izvoare de obligații	9
7. Legea aplicabilă în materie de moștenire legală	9
8. Legea aplicabilă în materie de moștenire testamentară	10
9. Legea aplicabilă efectelor viitoare ale altor situații juridice trecute	10
III. ASPECTE PARTICULARE	10
FIȘA NR. 2. RAPORTUL JURIDIC CIVIL	12
I. NOȚIUNEA ȘI CARACTERELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	12
II. IZVOARELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL CONCRET	12
1. Clasificarea izvoarelor raporturilor juridice civile concrete	12
III. STRUCTURA RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	13
1. Elementele constitutive ale raportului juridic civil	13
2. Conținutul raportului juridic civil	13
2.1. Considerații generale	13
2.2. Dreptul subiectiv civil	14
2.2.1. Noțiune și trăsături juridice	14
2.2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile	14
2.2.2.1. <i>Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative</i>	14

2.2.2.2. Drepturi subiective civile patrimoniale și drepturi subiective civile nepatrimoniale	15
2.2.2.3. Drepturi subiective civile principale și drepturi subiective civile accesorii	16
2.2.2.4. Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi subiective civile afectate de modalități	17
2.2.3. Exercițarea drepturilor subiective civile. Abuzul de drept	17
2.2.3.1. Exercițarea drepturilor subiective civile	17
2.2.3.2. Abuzul de drept	17
2.3. Obligația civilă	18
2.3.1. Noțiuni și trăsături	18
2.3.2. Elementele raportului juridic obligațional	19
2.3.3. Izvoarele obligației civile	19
2.3.4. Clasificarea obligațiilor civile	20
2.3.4.1. Categoriile de obligații civile, după obiectul lor	20
A. Obligații de a da, obligații de a face și obligații de a nu face	20
B. Obligații pozitive și obligații negative	21
C. Obligații de rezultat și obligații de mijloace	21
2.3.4.2. Categoriile de obligații civile, după sancțiune	22
2.3.4.3. Categoriile de obligații civile, după gradul de opozabilitate	23
2.3.4.4. Categoriile de obligații civile, după complexitate	23
3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile	24
3.1. Definiția obiectului raportului juridic civil	24
3.2. Bunurile	24
3.2.1. Noțiuni. Corelația dintre bunuri și patrimoniu	24
3.2.2. Clasificarea bunurilor	25
3.2.2.1. Bunuri imobile și bunuri mobile	25
3.2.2.2. Bunuri aflate în circuitul civil și bunuri scoase din circuitul civil	27
3.2.2.3. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile	28
3.2.2.4. Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile	29
3.2.2.5. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	29
3.2.2.6. Bunuri principale și bunuri accesorii	30
3.2.2.7. Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere	30
3.2.2.8. Bunuri corporale și bunuri incorporale	32
3.2.2.9. Bunuri sesizabile și bunuri insesizabile	32
3.2.2.10. Bunuri din domeniul public și bunuri din domeniul privat	32
4. Subiectele (părțile) raportului juridic civil	33
4.1. Categoriile subiectelor de drept civil	33
4.2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	33
4.2.1. Determinarea subiectelor raportului juridic civil	33
4.2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil	34
4.2.2.1. Precizări prealabile	34
4.2.2.2. Pluralitatea subiectelor în raporturile reale	34

4.2.2.3. <i>Pluralitatea subiectelor în raporturile obligaționale (de creanță)</i>	35
4.2.2.4. <i>Comparație între obligația solidară și obligația indivizibilă</i>	38
4.2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil	39
4.2.3.1. <i>Precizări introductive</i>	39
4.2.3.2. <i>Schimbarea persoanei subiectului activ</i>	39
4.2.3.3. <i>Schimbarea persoanei subiectului pasiv</i>	40
FIȘA NR. 3. ACTUL JURIDIC CIVIL. CONTRACTUL – IZVOR DE OBLIGAȚII	42
PARTEA I. ACTUL JURIDIC CIVIL, CA IZVOR DE OBLIGAȚII	42
I. CONSIDERAȚII GENERALE	42
II. CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE	42
1. Acte juridice civile unilaterale, acte juridice civile bilaterale și acte juridice civile plurilaterale	42
2. Acte juridice civile cu titlu oneros și acte juridice civile cu titlu gratuit	44
3. Acte juridice civile constitutive, acte juridice civile translative și acte juridice civile declarative	46
4. Acte juridice civile de conservare, acte juridice civile de administrare și acte juridice civile de dispoziție	46
5. Acte juridice civile consensuale, acte juridice civile solemne (formale) și acte juridice civile reale	48
6. Acte juridice civile patrimoniale și acte juridice civile nepatrimoniale	49
7. Acte juridice civile cu executare dintr-o dată (<i>uno actu</i>) și acte juridice civile cu executare succesivă	49
8. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii	50
9. Acte juridice civile strict personale (<i>intuitu personae</i>) și acte juridice civile care pot fi încheiate și prin reprezentant	51
10. Acte juridice civile între vii (<i>inter vivos</i>) și acte juridice civile pentru cauză de moarte (<i>mortis causa</i>)	51
11. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție	52
12. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de modalități	52
13. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte	53
14. Acte juridice civile numite (tipice) și acte juridice civile nenumite (atipice)	53
15. Aspecte particulare	54
III. CONDIȚIILE ACTULUI JURIDIC CIVIL	55
1. Noțiunea și clasificarea condițiilor actului juridic civil	55
1.1. Noțiune	55
1.2. Clasificare	55
2. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	55
2.1. Noțiunea de capacitate	55
2.2. Regula (principiul) capacității de a încheia acte juridice și excepția incapacității	56

3. Consimțământul	57
3.1. Noțiune și aspecte generale	57
3.2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică. Principiile voinței juridice	59
3.2.1. Precizări introductive	59
3.2.2. Principiile voinței juridice	59
3.2.2.1. <i>Principiul libertății de voință</i>	59
3.2.2.2. <i>Principiul voinței reale</i>	60
3.3. Cerințele valabilității consimțământului	61
3.3.1. Enumerarea condițiilor	61
3.3.2. Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ	61
3.3.3. Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice	62
3.3.4. Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ	62
3.4. Aspecte particulare	62
4. Viciile de consimțământ	63
4.1. Eroarea	63
4.1.1. Noțiune	63
4.1.2. Clasificare	63
4.1.2.1. <i>Eroarea esențială și eroarea neesențială</i>	63
4.1.2.2. <i>Eroarea de fapt și eroarea de drept</i>	64
4.1.2.3. <i>Eroarea scuzabilă și eroarea nescuzabilă</i>	65
4.1.3. Structura erorii	66
4.1.4. Cerințele erorii pentru a fi viciu de consimțământ	66
4.1.5. Sancțiunea în cazul erorii esențiale și scuzabile	66
4.2. Dolul	67
4.2.1. Noțiune	67
4.2.2. Structura dolului	67
4.2.3. Cerința dolului	68
4.2.4. Sancțiunea dolului	68
4.2.5. Proba dolului	69
4.3. Violența	70
4.3.1. Noțiune	70
4.3.2. Clasificarea violenței	70
4.3.2.1. <i>Violența fizică și violența morală</i>	70
4.3.2.2. <i>Amenințarea legitimă și amenințarea nelegitimă</i>	70
4.3.3. Structura violenței	70
4.3.4. Cerințele violenței	71
4.3.5. Sancțiunea și proba violenței	72
4.4. Leziunea	72
4.4.1. Noțiune	72
4.4.2. Structura leziunii	73

4.4.3. Domeniul de aplicare al leziunii _____	73
4.4.4. Sancțiunea leziunii _____	74
4.5. Viciile de consimțământ. Tabel comparativ _____	75
4.6. Aspecte particulare _____	76
5. Obiectul actului juridic civil _____	77
5.1. Noțiune _____	77
5.2. Distincție între obiectul actului juridic civil și obiectul obligației _____	77
5.3. Cerințele valabilității obiectului actului juridic civil _____	78
5.3.1. Enumerarea cerințelor valabilității obiectului actului juridic civil _____	78
5.3.2. Obiectul actului juridic să fie determinat și obiectul obligației să fie determinat sau cel puțin determinabil _____	78
5.3.3. Obiectul să fie licit _____	79
5.3.4. Obiectul să existe _____	79
5.3.5. Obiectul să fie posibil _____	81
5.3.6. Obiectul să fie în circuitul civil _____	81
5.3.7. Obiectul să fie o faptă personală a celui care se obligă _____	81
5.3.8. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege _____	82
5.4. Aspecte particulare _____	82
6. Cauza (scopul) actului juridic civil _____	82
6.1. Noțiune _____	82
6.2. Cerințele valabilității cauzei actului juridic civil _____	83
6.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității cauzei actului juridic civil _____	83
6.2.2. Cauza să existe _____	83
6.2.3. Cauza să fie licită _____	83
6.2.4. Cauza să fie morală _____	84
6.3. Proba cauzei _____	84
6.4. Aspecte particulare _____	84
7. Forma actului juridic civil _____	85
7.1. Considerații generale _____	85
7.1.1. Noțiunea de formă a actului juridic civil _____	85
7.1.2. Principiul consensualismului _____	85
7.1.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil _____	86
7.1.3.1. <i>Forma ad validitatem, forma ad probationem și forma pentru opozabilitate față de terți</i> _____	86
7.1.3.2. <i>Forma legală și forma voluntară (convențională)</i> _____	86
7.2. Forma <i>ad validitatem</i> _____	87
7.3. Forma <i>ad probationem</i> _____	89
7.4. Forma pentru opozabilitate față de terți _____	89
7.5. Aspecte particulare _____	91

8. Modalitățile actului juridic civil	91
8.1. Termenul	91
8.1.1. Noțiune	91
8.1.2. Clasificare	91
8.1.2.1. <i>Termen suspensiv și termen extinctiv</i>	91
8.1.2.2. <i>Termen în favoarea debitorului, termen în favoarea creditorului și termen în favoarea ambelor părți</i>	92
8.1.2.3. <i>Termen voluntar (termen convențional), termen legal și termen jurisdicțional</i>	92
8.1.2.4. <i>Termen cu scadență certă și termen cu scadență incertă</i>	94
8.1.3. Efectele termenului	94
8.1.3.1. <i>Precizări introductive</i>	94
8.1.3.2. <i>Efectele termenului suspensiv</i>	94
8.1.3.3. <i>Efectele termenului extinctiv</i>	95
8.1.4. Aspecte particulare	95
8.2. Condiția	96
8.2.1. Noțiune	96
8.2.2. Clasificare	96
8.2.2.1. <i>Condiție suspensivă și condiție rezolutorie</i>	96
8.2.2.2. <i>Condiție casuală, condiție mixtă și condiție potestativă</i>	97
8.2.2.3. <i>Condiție pozitivă și condiție negativă</i>	98
8.2.2.4. <i>Condiție posibilă și condiție imposibilă</i>	99
8.2.2.5. <i>Condiție licită și morală și condiție ilicită și imorală</i>	99
8.2.3. Efectele condiției	100
8.2.3.1. <i>Aspecte generale</i>	100
8.2.3.2. <i>Efectele condiției suspensive</i>	100
8.2.3.3. <i>Efectele condiției rezolutorii</i>	101
8.2.4. Aspecte particulare	102
8.2.5. Comparație între termen și condiție	103
8.3. Sarcina	103
8.3.1. Noțiune	103
8.3.2. Clasificare	103
8.3.3. Efecte	104
8.3.4. Comparație între condiție și sarcină	105
IV. EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL	105
1. Considerații generale privind efectele actului juridic civil	105
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil	105
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil	106
1.3. Noțiunea și enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil	107
2. Principiile efectelor actului juridic civil	108
2.1. Principiul forței obligatorii (<i>pacta sunt servanda</i>)	108
2.1.1. Noțiune și justificare	108

2.1.2. Excepțiile de la principiul forței obligatorii _____	108
2.1.2.1. <i>Considerații generale</i> _____	108
2.1.2.2. <i>Cazuri de restrângere a forței obligatorii</i> _____	109
2.1.2.3. <i>Cazuri de extindere a forței obligatorii</i> _____	110
2.1.2.4. <i>Prevederea de către lege a posibilității modificării unilaterale a contractului</i> _____	110
2.1.2.5. <i>Revizuirea efectelor actelor juridice ca urmare a ruperii echilibrului contractual (impreviziunea)</i> _____	110
2.1.2.6. <i>Revizuirea condițiilor și a sarcinilor în materia liberalităților</i> _____	111
2.1.3. Situații care nu constituie excepții de la principiul forței obligatorii _____	112
2.2. Irevocabilitatea efectelor actului juridic civil _____	113
2.2.1. Noțiune și justificare _____	113
2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea efectelor actului juridic civil _____	113
2.2.2.1. <i>Considerații generale</i> _____	113
2.2.2.2. <i>Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile bilaterale sau plurilaterale</i> _____	113
2.2.2.3. <i>Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile unilaterale</i> _____	114
2.2.2.4. <i>Denunțarea unilaterală</i> _____	115
2.2.3. Situații care nu constituie excepții de la irevocabilitate _____	116
2.3. Principiul relativității efectelor actului juridic civil _____	116
2.3.1. Noțiune și justificare _____	116
2.3.2. Principiul relativității și opozabilitatea față de terți a actului juridic _____	117
2.3.2.1. <i>Corelația dintre relativitate și opozabilitate</i> _____	117
2.3.2.2. <i>Distincția dintre relativitatea și opozabilitatea față de terți a actului juridic</i> _____	117
2.3.3. Noțiunile de parte, terț și având-cauză. Categoriile de avânzi-cauză _____	118
2.3.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil _____	120
2.3.4.1. <i>Considerații generale</i> _____	120
2.3.4.2. <i>Categoriile de excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic</i> _____	121
2.3.5. Excepții de la opozabilitatea actului juridic civil _____	122
V. NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL _____	122
1. Noțiuni generale _____	122
1.1. Definiția și trăsăturile nulității _____	122
1.2. Funcțiile nulității _____	123
1.3. Delimitarea nulității față de alte sancțiuni de drept civil (alte cauze de ineficacitate) _____	124
1.3.1. Nulitatea și rezoluțiunea _____	124
1.3.2. Nulitatea și rezilierea _____	124
1.3.3. Nulitatea și caducitatea _____	125
1.3.4. Nulitatea și revocarea _____	125
1.3.5. Nulitatea și inopozabilitatea _____	126
1.3.6. Nulitatea și reducțiunea _____	127
1.4. Clasificarea nulităților actului juridic civil _____	127
1.4.1. Nulitatea relativă și nulitatea absolută _____	127
1.4.2. Nulitatea totală și nulitatea parțială _____	128

1.4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	129
1.4.4. Nulități de fond și nulități de formă	129
1.4.5. Nulități judiciare și nulități amiabile	129
2. Cauzele de nulitate	129
2.1. Precizări introductive	129
2.2. Cauzele de nulitate absolută	130
2.3. Cauzele de nulitate relativă	132
3. Regimul juridic al nulității	133
3.1. Precizări introductive	133
3.2. Regimul juridic al nulității relative	133
3.2.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității relative	133
3.2.2. Nulitatea relativă poate fi invocată, în principiu, numai de persoana interesată	134
3.2.3. Nulitatea relativă este prescriptibilă pe cale de acțiune și, ca regulă, imprescriptibilă pe cale de excepție	135
3.2.4. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită	135
3.3. Regimul juridic al nulității absolute	137
3.3.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității absolute	137
3.3.2. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are interes, de instanță, de procuror sau de alte organe prevăzute de lege	137
3.3.3. Nulitatea absolută este imprescriptibilă	137
3.3.4. Nulitatea absolută, în principiu, nu poate fi acoperită prin confirmare	138
3.4. Tabel recapitulativ privind regimul juridic al nulității	139
4. Efectele nulității	140
4.1. Considerații generale	140
4.1.1. Noțiunea de efecte ale nulității	140
4.1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității	141
4.2. Principiul retroactivității efectelor nulității	141
4.3. Principiul restabilirii situației anterioare prin restituirea prestațiilor (<i>restitutio in integrum</i>)	141
4.3.1. Noțiune și excepții	141
4.3.2. Modalități de restituire	143
4.3.2.1. Principiile care operează în materia restituirii	143
4.3.2.2. Reguli privind restituirea prin echivalent în ipotezele vizate de art. 1641-1646 C.civ.	143
4.4. Principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (<i>resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>)	145
4.5. Cazuri care înlătură principiul <i>quod nullum est, nullum producit effectum</i>	147
4.5.1. Precizări prealabile	147
4.5.2. Conversiunea actului juridic	147
4.5.3. <i>Error communis facit ius</i>	148
4.5.4. Principiul răspunderii civile delictuale	148
5. Aspecte particulare	149

PARTEA A II-A. PARTICULARITĂȚI ALE CONTRACTULUI CA IZVOR DE OBLIGAȚII	153
I. ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR	153
1. Considerații generale	153
2. Reguli privind încheierea contractului	153
3. Negocierile precontractuale	153
4. Oferta de a contracta	154
4.1. Considerații generale	154
4.2. Cerințele propunerii pentru a constitui o ofertă de a contracta	154
4.2.1. Să fie o manifestare de voință reală, neviciată, făcută cu intenția de a produce efecte juridice	154
4.2.2. Să fie precisă și completă	155
4.3. Clasificarea ofertei	155
4.4. Tipologia ofertei de a contracta. Efecte juridice	155
4.5. Revocarea ofertei și retragerea ofertei	157
4.6. Oferta de a contracta și antecontractul	157
5. Acceptarea ofertei	157
6. Momentul și locul încheierii contractului	158
6.1. Momentul încheierii contractului	158
6.2. Locul încheierii contractului	159
II. PACTUL DE OPȚIUNE ȘI PROMISIUNEA DE A CONTRACTA	159
1. Pactul de opțiune	159
2. Promisiunea de a contracta	160
III. PARTICULARITĂȚI PRIVIND EFECTELE CONTRACTELOR	163
1. Excepții de la principiul relativității efectelor contractelor	163
1.1. Promisiunea faptei altuia	163
1.2. Stipulația pentru altul	164
1.3. Cesiunea contractului	166
1.3.1. Considerații generale	166
1.3.2. Condițiile cesiunii contractului	166
1.3.3. Efectele cesiunii contractului	167
2. Excepții de la principiul opozabilității efectelor contractului	168
2.1. Simulația	169
2.1.1. Considerații generale	169
2.1.2. Formele simulației	169
2.1.3. Efectele simulației	171
2.1.3.1. Efecte generale ale simulației	171
2.1.3.2. Efectele simulației în raport de părți și terți	172
2.1.4. Acțiunea în simulație	173
2.1.5. Acțiunea în simulație și acțiunea revocatorie	175
2.2. Creditorii chirografari	175
IV. RISCUL CONTRACTULUI	176

FIȘA NR. 4. PRESCRIȚIA EXTINGTIVĂ	178
I. CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA PRESCRIȚIA EXTINGTIVĂ	178
1. Definiția și reglementarea prescripției extinctive	178
2. Natura juridică a prescripției extinctive	179
3. Efectul prescripției extinctive	179
3.1. Noțiune și consecințe	179
3.2. Principiile efectului prescripției extinctive	181
4. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții	183
4.1. Prescripția extinctivă și uzucapiunea	183
4.2. Prescripția extinctivă și termenul, ca modalitate a actului juridic	183
II. DOMENIUL DE APLICARE AL PRESCRIȚIEI EXTINGTIVE	184
1. Noțiune	184
2. Domeniul prescripției extinctive în cazul drepturilor patrimoniale	184
2.1. Prescripția extinctivă și drepturile de creanță	184
2.2. Prescripția extinctivă și drepturile reale accesorii	184
2.3. Prescripția extinctivă și drepturile reale principale	185
3. Domeniul prescripției în cadrul drepturilor nepatrimoniale	186
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	186
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	186
4. Probleme speciale referitoare la domeniul prescripției extinctive	187
4.1. Valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției (a apărării de fond)	187
4.2. Acțiunea în constatare	188
4.3. Acțiunile mixte	188
4.4. Dualitatea de acțiuni	188
4.5. Drepturile potestative (secundare)	189
4.6. Acțiunea în repararea (compensarea) prejudiciului moral	190
4.7. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act juridic civil desființat, desfăcut	190
4.8. Acțiunea în restituire întemeiată pe plata nedatorată și alte acțiuni în restituire	191
4.9. Acțiunile în materie succesorală	191
4.10. Acțiuni în materie de carte funciară	193
4.11. Alte acțiuni în justiție	194
III. TERMENELE DE PRESCRIȚIE EXTINGTIVĂ	196
1. Noțiune și clasificare	196
2. Termenul general de prescripție extinctivă	196
3. Termene speciale de prescripție extinctivă	197
IV. CURSUL PRESCRIȚIEI EXTINGTIVE	199
1. Începutul prescripției extinctive	199
1.1. Regula generală privind începutul prescripției extinctive	199
1.2. Reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	199
1.2.1. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea obligației de a da sau de a face	199

1.2.2. Ipoteza dreptului la acțiunea în restituirea prestațiilor _____	200
1.2.3. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea prestațiilor succesive _____	200
1.2.4. Ipoteza dreptului la acțiunea în materia asigurărilor contractuale _____	200
1.2.5. Ipoteza dreptului la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită și cazuri asimilate _____	201
1.2.6. Ipoteza dreptului la acțiunea în anularea actului juridic _____	201
1.2.7. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente _____	202
1.2.8. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse _____	203
1.2.9. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive _____	204
2. Suspendarea prescripției extinctive _____	206
2.1. Noțiune. Justificare _____	206
2.2. Cauze de suspendare a cursului prescripției extinctive _____	207
2.2.1. Cauze generale de suspendare a cursului prescripției extinctive _____	207
2.2.2. Cauze speciale de suspendare a cursului prescripției extinctive _____	208
2.3. Efectele suspendării prescripției _____	209
2.3.1. Efectul general _____	209
2.3.2. Efectul special _____	209
2.3.3. Beneficiul și extinderea efectului suspendării _____	210
3. Întreruperea prescripției extinctive _____	210
3.1. Noțiune. Justificare _____	210
3.2. Cauzele de întrerupere a prescripției _____	211
3.3. Efectele întreruperii prescripției _____	213
3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii _____	214
4. Repunerea în termenul de prescripție _____	215
4.1. Noțiune și justificare _____	215
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă _____	215
4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă _____	216
4.4. Efectul repunerii în termen _____	216
V. ÎMPLINIREA PRESCRIPȚIEI EXTINGTIVE _____	216
1. Precizări prealabile _____	216
2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive _____	217
VI. ASPECTE PARTICULARE _____	218
FIȘA NR. 5. DECĂDEREA _____	220
I. NOȚIUNE. CLASIFICAREA TERMENELOR DE DECĂDERE _____	220
1. Noțiunea de decădere _____	220
2. Clasificarea termenelor de decădere _____	220
II. DOMENIUL DE APLICARE AL DECĂDERII _____	221
III. REGIMUL JURIDIC AL TERMENELOR DE DECĂDERE _____	222
IV. EFECTELE DECĂDERII _____	223
V. COMPARAȚIE ÎNTRE PRESCRIPȚIA EXTINGTIVĂ ȘI DECĂDERE _____	223
VI. ASPECTE PARTICULARE _____	225

FIȘA NR. 6. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA	226
I. PERSOANA FIZICĂ. CAPACITATEA CIVILĂ	226
1. Considerații generale	226
2. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	228
2.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice	228
2.2. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice	229
2.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei fizice	229
2.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei fizice	230
2.4.1. Declararea judecătorească a morții	231
3. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	235
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de exercițiu a persoanei fizice	235
3.2. Situații juridice privind capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	236
II. PERSOANA JURIDICĂ	239
1. Considerații generale	239
1.1. Noțiune	239
1.2. Elemente constitutive	240
2. Înființarea persoanei juridice	242
2.1. Moduri de înființare	242
2.2. Durata persoanei juridice	243
2.3. Înregistrarea persoanei juridice	243
2.4. Nulitatea persoanei juridice	244
2.4.1. Cazurile și regimul juridic al nulității absolute	244
2.4.2. Cazurile și regimul juridic al nulității relative	244
2.4.3. Particularități privind nulitatea persoanelor juridice de drept public	245
2.4.4. Efectele nulității	245
3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice	246
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei juridice	246
3.2. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice	246
3.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice	247
3.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei juridice	248
4. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice	248
4.1. Noțiunea de capacitate de exercițiu a persoanei juridice	248
4.2. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice	248
4.3. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice	248
4.4. Sfârșitul capacității de exercițiu a persoanei juridice	249
5. Funcționarea persoanei juridice	250
5.1. Considerații generale	250
5.2. Acțiunea în anularea actelor emise de organele persoanei juridice	250
5.3. Răspunderea pentru acte juridice	251
5.4. Răspunderea pentru fapte juridice	252
5.4.1. Persoane juridice de drept privat	252

5.4.2. Persoane juridice de drept public _____	252
5.5. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice _____	252
6. Identificarea persoanei juridice. Atribute de identificare _____	253
7. Reorganizarea persoanei juridice _____	255
7.1. Noțiuni _____	255
7.2. Moduri de reorganizare _____	255
7.2.1. Fuziunea persoanei juridice _____	256
7.2.2. Divizarea persoanei juridice _____	256
7.2.3. Transformarea persoanei juridice _____	257
7.3. Efecte comune tuturor formelor de reorganizare a persoanei juridice _____	258
7.4. Opoziții împotriva actelor prin care s-a hotărât reorganizarea _____	259
8. Încetarea persoanei juridice _____	259
8.1. Enumerarea modurilor de încetare a persoanei juridice _____	259
8.2. Dizolvarea persoanei juridice _____	259
8.2.1. Noțiuni _____	259
8.2.2. Cazuri de dizolvare _____	259
8.2.3. Efectele dizolvării _____	260
8.3. Comparație între dizolvare și reorganizare _____	261
8.4. Încetarea anumitor persoane juridice _____	261
8.5. Data încetării personalității juridice _____	262
III. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA _____	262
1. Principiul _____	262
2. Profesionistul _____	262
3. Întreprinderea _____	264
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	267
DREPTURI REALE PRINCIPALE _____	269
FIȘA NR. 7. PATRIMONIUL _____	271
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	271
II. ELEMENTELE PATRIMONIULUI _____	271
1. Activul patrimonial _____	271
2. Pasivul patrimonial _____	272
III. CARACTERELE JURIDICE ALE PATRIMONIULUI _____	272
1. Este o universalitate juridică _____	272
2. Orice persoană are un patrimoniu _____	273
3. Este unic _____	273
4. Este divizibil _____	273
5. Este intransmisibil _____	275
IV. FUNCȚIILE PATRIMONIULUI _____	275
1. Constituie garanția comună a creditorilor chirografari _____	275

2. Explică și permite subrogația reală cu titlu universal _____	276
3. Explică și permite transmisiunea universală și transmisiunea cu titlu universal _____	278
FIȘA NR. 8. DREPTUL DE PROPRIETATE _____	279
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	279
II. DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	279
1. Noțiune _____	279
2. Titulari. Obiect. Moduri de dobândire _____	279
3. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată _____	281
3.1. Noțiune. Atributele dreptului de proprietate privată _____	281
3.2. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată _____	282
4. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată _____	282
4.1. Considerații generale. Categoriile de limite _____	282
4.2. Limite legale de interes privat stabilite de Codul civil _____	283
4.2.1. Limite referitoare la folosirea apelor _____	283
4.2.2. Picătura streșinii _____	285
4.2.3. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații _____	285
4.2.4. Limite privind vederea asupra proprietății vecinului _____	286
4.2.5. Limite referitoare la dreptul de trecere _____	286
4.2.5.1. <i>Considerații generale</i> _____	286
4.2.5.2. <i>Caracterele juridice ale dreptului de trecere</i> _____	287
4.2.5.3. <i>Acțiunea în justiție prin care se cere recunoașterea unui drept de trecere</i> _____	287
4.2.5.4. <i>Dreptul la despăgubire. Acțiunea în despăgubire</i> _____	288
A. <i>Considerații generale</i> _____	288
B. <i>Acțiunea în despăgubire</i> _____	288
4.2.5.5. <i>Stingerea dreptului de trecere</i> _____	289
4.2.5.6. <i>Răscumpărarea dreptului de trecere</i> _____	289
4.3. Alte limite legale de interes privat/public stabilite de Codul civil _____	289
4.4. Limite convenționale (voluntare) _____	290
4.4.1. Clauza de inalienabilitate _____	290
4.4.1.1. <i>Considerații generale</i> _____	290
4.4.1.2. <i>Clauza de inalienabilitate expresă și clauza de inalienabilitate implicită</i> _____	291
4.4.1.3. <i>Invocarea clauzei de inalienabilitate</i> _____	291
4.4.1.4. <i>Condițiile speciale de valabilitate</i> _____	291
4.4.1.5. <i>Opozabilitatea clauzei de inalienabilitate</i> _____	292
4.4.1.6. <i>Efectele clauzei de inalienabilitate</i> _____	292
4.4.1.7. <i>Sanctiunea nerespectării clauzei de inalienabilitate</i> _____	293
4.4.1.8. <i>Încetarea efectelor clauzei de inalienabilitate înainte de împlinirea termenului</i> _____	293
4.5. Aspecte particulare _____	294

5. Regimul juridic al imobilelor proprietate privată _____	294
5.1. Realizarea și desființarea construcțiilor _____	294
5.1.1. Considerații generale _____	294
5.1.2. Amenajarea teritoriului _____	294
5.1.2.1. <i>Considerații generale</i> _____	294
5.1.2.2. <i>Urbanismul</i> _____	295
A. <i>Considerații generale</i> _____	295
B. <i>Certificatul de urbanism</i> _____	295
C. <i>Autorizația de construire</i> _____	298
D. <i>Autorizația de desființare</i> _____	301
E. <i>Anularea/suspendarea autorizațiilor de construire sau de desființare</i> _____	301
5.2. Înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate asupra construcțiilor _____	301
5.3. Circulația juridică a imobilelor proprietate privată _____	302
5.3.1. Reguli generale _____	302
5.3.2. Reguli privind dobândirea dreptului de proprietate asupra imobilelor situate în România de către persoanele fizice sau juridice străine și apatrizi _____	303
5.3.3. Forma <i>ad validitatem</i> a actelor juridice de înstrăinare a imobilelor și înscrierea acestora în cartea funciară _____	304
5.3.4. Cerințe speciale privind înstrăinarea imobilelor _____	305
5.3.5. Dreptul de preempțiune (drept prioritar la cumpărare) _____	307
5.3.5.1. <i>Noțiune. Reguli generale</i> _____	307
5.3.5.2. <i>Preempțiunea reglementată prin legi speciale</i> _____	307
III. DREPTUL DE PROPRIETATE PUBLICĂ _____	308
1. Noțiune _____	308
2. Titularii dreptului de proprietate publică _____	309
2.1. Titularii dreptului de proprietate publică _____	309
2.2. Subiectele de drept care exercită dreptul de proprietate publică (drepturile reale corespunzătoare proprietății publice) _____	309
3. Obiectul dreptului de proprietate publică _____	309
3.1. Criterii de apartenență la domeniul public _____	309
3.2. Principalele reglementări privind bunurile proprietate publică _____	309
3.3. Regimul juridic al unor categorii de bunuri proprietate publică _____	311
3.4. Delimitarea domeniului public național, județean și local. Criterii. Transferul bunurilor _____	311
4. Caracterele juridice specifice dreptului de proprietate publică _____	312
5. Modurile de dobândire a dreptului de proprietate publică _____	312
5.1. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică _____	313
5.1.1. Considerații generale _____	313
5.1.2. Exproprierea în sistemul Legii nr. 33/1994 _____	313
5.1.2.1. <i>Declararea utilității publice</i> _____	315
5.1.2.2. <i>Măsurile premergătoare exproprierii</i> _____	316
5.1.2.3. <i>Exproprierea propriu-zisă și stabilirea despăgubirilor</i> _____	316

5.1.3. Exproprierea în sistemul Legii nr. 255/2010	320
5.1.4. Aspecte particulare	325
6. Exercițarea dreptului de proprietate publică	326
6.1. Considerații generale	326
6.2. Dreptul de administrare	328
6.2.1. Titularii și caracterele dreptului de administrare	328
6.2.2. Natura juridică a dreptului de administrare	329
6.2.2.1. <i>Categoriile de raporturi juridice</i>	329
6.2.2.2. <i>Natura juridică mixtă și conținutul juridic al dreptului de administrare</i>	329
6.2.3. Încetarea dreptului de administrare	330
6.3. Concesionarea bunurilor proprietate publică	330
6.3.1. Noțiunea și definiția legală a contractului de concesiune	331
6.3.2. Stabilirea cadrului juridic incident	331
6.3.3. Particularități privind contractul de concesiune	332
6.3.4. Acțiunile în justiție	333
6.4. Închirierea bunurilor proprietate publică	334
6.5. Dreptul de folosință gratuită	334
7. Încetarea dreptului de proprietate publică	335
IV. ASPECTE PARTICULARE	336
FIȘA NR. 9. MODALITĂȚILE JURIDICE ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ	337
I. CONSIDERAȚII GENERALE	337
II. PROPRIETATEA COMUNĂ	337
1. Noțiunea și formele proprietății comune	337
2. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți (coproprietatea)	338
2.1. Noțiune și caractere juridice. Clasificare. Prezumția de coproprietate	338
2.2. Coproprietatea obișnuită	338
2.2.1. Noțiune. Izvoare. Titulari. Prezumția de egalitate a cotelor-părți	338
2.2.2. Exercițarea posesiei asupra bunului aflat în coproprietate	339
2.2.3. Drepturile coproprietarilor cu privire la întregul bun	339
2.2.3.1. <i>Actele materiale (actele privind exercițarea atributului folosinței)</i>	339
A. <i>Exercițarea atributului folosinței</i>	339
B. <i>Exercițarea dreptului de a culege fructele</i>	340
a) <i>Reguli</i>	340
b) <i>Situații particulare</i>	340
2.2.3.2. <i>Actele juridice</i>	341
2.2.4. Contractul de administrare a coproprietății	343
2.2.5. Drepturile coproprietarilor cu privire la cota-parte proprie din drept	343
2.2.6. Acțiunile în justiție	344
2.2.7. Obligațiile coproprietarilor	344
2.2.8. Încetarea coproprietății obișnuite	344

2.3. Coproprietatea forțată _____	345
2.3.1. Noțiune și obiect _____	345
2.3.2. Drepturile și obligațiile coproprietarilor _____	345
2.3.3. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente având proprietari diferiți _____	346
2.3.3.1. Noțiune _____	346
2.3.3.2. Exercițarea dreptului de folosință _____	346
A. Părțile comune și exercitarea dreptului de folosință asupra acestora _____	346
B. Obligațiile coproprietarilor _____	347
2.3.3.3. Situația distrugerii clădirii _____	348
2.3.3.4. Încetarea destinației de folosință comună _____	348
2.3.4. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune _____	349
2.3.4.1. Noțiune. Prezumția de comunitate _____	349
2.3.4.2. Reguli privind despărțiturile comune _____	349
2.3.5. Coproprietatea asupra bunurilor care constituie amintiri de familie _____	350
3. Proprietatea comună în devălmășie _____	351
4. Partajul _____	351
4.1. Noțiune. Enumerarea felurilor partajului _____	351
4.2. Felurile partajului. Formele de coproprietate în care partajul se poate realiza _____	352
4.3. Felurile partajului. Forma actului în care partajul se poate realiza _____	352
4.4. Imprescriptibilitatea partajului _____	353
4.5. Suspendarea partajului _____	353
4.6. Modurile de împărțire _____	353
4.6.1. Reguli procedurale privind modurile de împărțire _____	353
4.6.2. Reguli privind partajul judiciar _____	354
4.7. Stingerea datoriilor și situația creditorilor _____	354
4.7.1. Stingerea datoriilor născute în legătură cu bunul comun _____	354
4.7.2. Executarea silită privitoare la bunul comun. Drepturile creditorilor _____	355
4.8. Efectele partajului _____	355
III. PROPRIETATEA PERIODICĂ, PROPRIETATEA REZOLUBILĂ ȘI PROPRIETATEA ANULABILĂ _____	358
1. Proprietatea periodică _____	358
2. Proprietatea rezolubilă _____	359
3. Proprietatea anulabilă _____	360
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	360
FIȘA NR. 10. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE _____	363
I. ASPECTE GENERALE _____	363
1. Noțiune și caractere juridice _____	363
2. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni _____	363
2.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea posesorie _____	363
2.2. Acțiunea în revendicare și acțiunea confesorie _____	364

2.3. Acțiunea în revendicare și acțiunea negatorie	365
2.4. Acțiunea în revendicare și acțiunea în grănițuire	365
2.5. Acțiunea în revendicare și acțiunea în constatare	366
2.6. Acțiunea în revendicare și acțiunea în evacuare	367
2.7. Acțiunea în revendicare și petiția de ereditate	368
3. Calitatea procesuală	368
3.1. Calitatea procesuală activă	368
3.2. Calitatea procesuală pasivă	369
3.3. Aspecte procesuale	370
II. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE IMOBILIARĂ	370
1. Proba dreptului de proprietate	370
1.1. Considerații introductive	370
1.2. Situații de distins în funcție de modul de dobândire a dreptului de proprietate asupra imobilului revendicat	371
1.3. Noțiunea de titlu în materia acțiunii în revendicare	372
1.4. Situații posibile	373
1.4.1. Precizări prealabile	373
1.4.2. Enumerarea ipotezelor posibile	374
1.4.3. Situația în care ambele părți dețin titlu	374
1.4.3.1. Ambele titluri provin de la același autor	374
1.4.3.2. Cele două titluri provin de la autori diferiți	376
1.4.4. Situația în care numai una dintre părți are titlu	376
1.4.5. Situația în care niciuna dintre părți nu are titlu	376
2. Imprescriptibilitatea acțiunii în revendicare imobiliară	376
2.1. Acțiunea în revendicare imobiliară întemeiată pe dreptul de proprietate privată	376
2.2. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate publică	377
III. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE MOBILIARĂ	377
1. Situații de distins	377
2. Ipoteza reglementată de art. 937 alin. (1) C.civ.	377
2.1. Precizări prealabile	377
2.2. Condiții	378
3. Revendicarea de la terțul dobânditor de bună-credință a bunului mobil pierdut sau furat	380
4. Revendicarea bunului mobil de la hoț, de la gășitorul care nu s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. sau de la terțul dobânditor de rea-credință	381
5. Ipoteza în care gășitorul bunului mobil s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ.	381
IV. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII ÎN REVENDICARE	382
1. Precizări introductive	382
2. Efectele între părți	383
2.1. Restituirea lucrului	383

2.2. Restituirea produselor și a fructelor _____	384
2.3. Suportarea cheltuielilor făcute de către posesor cu lucrul pe care îl restituie _____	385
2.4. Dreptul de retenție _____	386
3. Opozabilitatea față de terți _____	386
V. ASPECTE PARTICULARE _____	386
FIȘA NR. 11. DEZMEMBRĂMINTELE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	388
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	388
1. Noțiuni. Domeniu de aplicare. Caractere juridice. Enumerare _____	388
II. DREPTUL DE SUPERFICIE _____	389
1. Noțiuni și caractere juridice _____	389
2. Constituirea dreptului de superficiei _____	390
3. Exercițarea dreptului de superficiei _____	391
3.1. Limitele și condițiile de exercitare a dreptului _____	391
3.2. Drepturile și obligațiile superficiarului și ale proprietarului terenului _____	392
3.2.1. Drepturile și obligațiile superficiarului _____	392
3.2.2. Drepturile și obligațiile proprietarului terenului _____	392
3.2.3. Prestația datorată de superficiar proprietarului terenului în cazul superficiei constituite cu titlu oneros _____	393
3.2.4. Acțiunile pe care le poate exercita superficiarul _____	393
4. Stingerea dreptului de superficiei _____	393
4.1. Enumerarea cauzelor de stingere a dreptului de superficiei _____	393
4.2. Cauze de stingere a dreptului de superficiei _____	393
III. DREPTUL DE UZUFRACT _____	395
1. Noțiuni și caractere juridice _____	395
2. Constituirea dreptului de uzufruct _____	396
2.1. Domeniul de aplicare (obiectul uzufructului). Titularul dreptului de uzufruct _____	396
2.2. Modalități de constituire _____	397
2.3. Durata uzufructului _____	398
3. Efectele uzufructului _____	398
3.1. Drepturile uzufructuarului _____	398
3.2. Obligațiile uzufructuarului _____	402
3.3. Drepturile nudului proprietar _____	404
3.4. Obligațiile nudului proprietar _____	404
4. Stingerea uzufructului _____	405
IV. DREPTUL DE UZ ȘI DREPTUL DE ABITAȚIE _____	406
1. Noțiuni _____	406
2. Asemănări și deosebiri între dreptul de uz și dreptul de abitație _____	406
3. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor _____	407
V. DREPTUL DE SERVITUTE _____	408
1. Noțiuni și caractere juridice _____	408

2. Clasificarea servituțiilor _____	409
3. Constituirea servituției _____	410
4. Exerțitarea dreptului de servitute _____	410
4.1. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului dominant _____	410
4.2. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului aservit _____	411
4.3. Exerțitarea servituției în caz de împărțire a fondurilor _____	412
5. Stingerea servituțiilor _____	412
5.1. Enumerarea cauzelor de stingere _____	412
5.2. Cauzele de stingere a servituției _____	412
VI. ASPECTE PARTICULARE _____	414
FIȘA NR. 12. POSESIA _____	415
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	415
1. Noțiune _____	415
2. Elementele constitutive ale posesiei _____	415
3. Delimitarea posesiei, ca stare de fapt, de alte situații juridice _____	416
3.1. Posesia, ca stare de fapt, și posesia, ca stare de drept (ca atribut al unui drept real principal) _____	416
3.2. Posesia și detenția precară. Intervertirea detenției precare în posesie _____	417
3.2.1. Intervertirea detenției precare în posesie _____	417
4. Dobândirea și pierderea posesiei _____	418
II. VICIILE POSESIEI _____	419
1. Precizări introductive _____	419
2. Discontinuitatea _____	419
3. Violența _____	420
4. Clandestinitatea _____	420
III. EFECTELE POSESIEI _____	421
1. Precizări introductive _____	421
2. Posesia creează o prezumție de proprietate _____	421
3. Posesia de bună-credință conduce la dobândirea fructelor produse de bunul asupra căruia se exercită _____	422
4. Acțiunile posesorii _____	423
4.1. Noțiune. Feluri de acțiuni posesorii _____	423
4.2. Acțiunea posesorie generală (acțiunea în complângere) _____	423
4.3. Acțiunea posesorie specială (acțiunea în reintegrare) _____	424
4.4. Aspecte procesuale privind acțiunile posesorii _____	424
4.5. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului asupra căruia se exercită posesia _____	426

FIȘA NR. 13. ACCESIUNEA	427
I. CONSIDERAȚII GENERALE	427
II. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ NATURALĂ	427
1. Noțiune	427
2. Cazurile de accesiune imobiliară naturală prevăzute de Codul civil și regimul lor juridic	427
3. Natura juridică a unor termene prevăzute de Codul civil	428
III. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ ARTIFICIALĂ	429
1. Considerații generale	429
2. Accesiunea imobiliară artificială ca prezumție de proprietate	429
3. Noțiunea de lucrări autonome și lucrări adăugate	430
4. Realizarea lucrării de către proprietarul imobilului cu materialele altei persoane	430
5. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia	431
6. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia	433
7. Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului	434
8. Lucrările provizorii	434
9. Realizarea unei lucrări asupra imobilului altuia cu materialele unui terț	435
10. Aspecte care privesc atât pe autorul de bună-credință, cât și pe autorul de rea-credință	435
IV. ACCESIUNEA MOBILIARĂ	438
1. Noțiune	438
2. Confecționarea bunului mobil cu materialele altei persoane	438
3. Unirea a două bunuri mobile	439
FIȘA NR. 14. UZUCAPIUNEA	440
I. CONSIDERAȚII GENERALE	440
1. Noțiune și justificare	440
2. Bunurile care nu pot fi dobândite prin uzucapiune	440
3. Felurile uzucapiunii în sistemul Codului civil din 2009	441
4. Posesia utilă, condiție esențială a uzucapiunii	441
II. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ EXTRATABULARĂ	441
III. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ TABULARĂ	442
IV. UZUCAPIUNEA MOBILIARĂ	443
V. ASPECTE COMUNE UZUCAPIUNII EXTRATABULARE, TABULARE ȘI MOBILIARE	444
1. Joncțiunea posesiilor	444
2. Calculul termenului uzucapiunii	445
VI. INVOCAREA UZUCAPIUNII	445
1. Invocarea uzucapiunii imobiliare extratabulare	445
2. Invocarea uzucapiunii imobiliare tabulare	447
3. Invocarea uzucapiunii mobiliare	448
VII. ASPECTE PARTICULARE	448

OBLIGAȚII	449
FIȘA NR. 15. FAPTUL JURIDIC LICIT	451
I. GESTIUNEA DE AFACERI	451
1. Considerații prealabile	451
2. Condițiile gestiunii de afaceri	451
3. Efectele gestiunii de afaceri	452
3.1. Obligațiile gerantului	452
3.2. Obligațiile geratului	453
II. PLATA NEDATORATĂ	454
1. Considerații generale	454
2. Condițiile plății nedatorate	454
3. Efectele plății nedatorate	455
III. ÎMBOGĂȚIREA FĂRĂ JUSTĂ CAUZĂ	455
1. Considerații generale	455
2. Condiții pentru exercitarea acțiunii în restituire (<i>actio de in rem verso</i>)	456
3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză	456
FIȘA NR. 16. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ	457
I. CONSIDERAȚII GENERALE	457
1. Noțiuni	457
2. Forme	457
II. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII CIVILE DELICTUALE PENTRU FAPTA PROPRIE	458
1. Prejudiciul	458
1.1. Noțiune. Prejudiciul patrimonial și prejudiciul moral	458
1.2. Cerințele reparării prejudiciului	459
1.2.1. Prejudiciul să fie cert	459
1.2.2. Prejudiciul să nu fi fost reparat în prealabil de o terță persoană fizică sau juridică	460
1.3. Principiile reparării prejudiciului	461
1.3.1. Principiul posibilității reparării prejudiciului pe cale convențională	461
1.3.2. Principiul reparării integrale a prejudiciului	461
1.3.3. Principiul reparării în natură a prejudiciului	462
1.3.4. Principiul răspunderii solidare	462
1.4. Repararea prin echivalent a prejudiciului	462
1.4.1. Modalități de reparare prin echivalent a prejudiciului	462
1.4.2. Stabilirea despăgubirilor în cazul reparării prin echivalent a prejudiciului	463
2. Fapta ilicită	465
2.1. Noțiune	465
2.2. Fapta ilicită, element distinct al răspunderii civile delictuale	466

2.3. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile _____	467
2.3.1. Precizări introductive _____	467
2.3.2. Legitima apărare _____	467
2.3.3. Starea de necesitate _____	468
2.3.4. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului _____	468
2.3.5. Divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări _____	469
2.3.6. Exercițarea normală a unui drept subiectiv _____	469
2.3.7. Consimțământul victimei _____	470
3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu _____	471
4. Vinovăția _____	472
4.1. Noțiunea și structura vinovăției _____	472
4.2. Formele și modalitățile vinovăției _____	472
4.3. Criterii pentru stabilirea vinovăției _____	473
4.4. Capacitatea delictuală (discernământul) _____	474
4.5. Cauzele care înlătură vinovăția _____	475
5. Aspecte specifice privind răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice pentru fapta sa proprie _____	476
5.1. Particularități privind condițiile răspunderii persoanei juridice pentru fapta proprie _____	476
5.2. Efectele răspunderii persoanei juridice _____	476
III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ INDIRECTĂ _____	477
1. Răspunderea pentru fapta altuia _____	477
1.1. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	477
1.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	477
1.1.2. Fundamentarea răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	477
1.1.3. Condițiile răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	478
1.1.4. Efectele răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	480
1.1.5. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea altei persoane care avea obligația de supraveghere a minorului _____	480
1.2. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului _____	481
1.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	481
1.2.2. Condițiile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	482
1.2.3. Efectele răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	483
1.2.3.1. <i>Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și victima prejudiciului</i> _____	483
1.2.3.2. <i>Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și prepus. Regresul comitentului</i> _____	484
1.2.4. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea comitentului _____	485
2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale sau de lucruri _____	486
2.1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	486
2.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	486

2.1.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general. Cauze exoneratoare de răspundere _____	488
2.1.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	489
2.1.4. Corelația cu alte forme de răspundere _____	489
2.2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale _____	490
2.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	490
2.2.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	491
2.2.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale _____	491
2.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului _____	491
2.3.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	491
2.3.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	492
2.3.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului _____	492
2.4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru _____	493
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	493
FIȘA NR. 17. EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR _____	499
I. PLATA _____	499
1. Considerații generale _____	499
2. Subiectele plății _____	499
2.1. Persoanele care pot face plata _____	499
2.2. Persoanele care pot primi plata _____	500
3. Condițiile și obiectul plății _____	501
3.1. Condițiile plății _____	501
3.2. Obiectul plății. Obligațiile debitorului _____	502
4. Data plății _____	503
5. Locul plății _____	504
6. Suportarea cheltuielilor pentru efectuarea plății _____	505
7. Dovada plății _____	505
8. Imputația plății _____	506
9. Punerea în întârziere a creditorului _____	508
9.1. Noțiune. Cazurile de punere în întârziere a creditorului _____	508
9.2. Procedura prin care debitorul se liberează de obligație _____	508
9.3. Efectele punerii în întârziere a creditorului _____	509
II. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIILOR _____	511
1. Considerații prelabile _____	511
2. Executarea silită în natură _____	512
2.1. Principiul executării silite în natură _____	512
2.2. Executarea în natură a obligațiilor în funcție de obiectul lor _____	512

3. Executarea prin echivalent	513
3.1. Natura juridică a executării obligațiilor prin echivalent	513
3.2. Condițiile acordării de despăgubiri	514
3.3. Fapta ilicită	514
3.4. Prejudiciul	515
3.5. Raportul de cauzalitate	516
3.6. Vinovăția	517
3.7. Punerea în întârziere a debitorului	518
3.8. Clauzele cu privire la răspundere	520
3.9. Evaluarea despăgubirilor	520
3.9.1. Evaluarea judiciară	521
3.9.2. Evaluarea convențională	521
3.9.2.1. <i>Determinarea de către părți a întinderii prejudiciului și a cuantumului despăgubirilor înainte ca acesta să se fi produs</i>	522
A. <i>Clauza penală</i>	522
B. <i>Arvuna confirmatorie</i>	524
3.9.3. Evaluarea legală	524
4. Rezoluțiunea	526
4.1. Considerații generale	526
4.2. Rezoluțiunea judiciară	527
4.2.1. Condițiile rezoluțiunii judiciare	527
4.3. Rezoluțiunea unilaterală	528
4.4. Rezoluțiunea de drept	529
4.5. Rezoluțiunea convențională	529
4.6. Efectele rezoluțiunii	530
5. Rezilierea	531
5.1. Noțiune	531
5.2. Comparație între rezoluțiune și reziliere	531
6. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	531
6.1. Considerații generale	531
6.2. Excepția de neexecutare (<i>exceptio non adimpleti contractus</i>)	532
6.3. Imposibilitatea de executare	534
III. MIJLOACELE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CREDITORILOR	534
1. Creditorii chirografari	534
2. Măsurile conservatorii	535
3. Acțiunea oblică	535
3.1. Noțiune și caracterizare generală	535
3.2. Domeniul de aplicare	536
3.3. Condițiile exercitării acțiunii oblice	537
3.4. Efectele acțiunii oblice	537

4. Acțiunea revocatorie (pauliană) _____	538
4.1. Noțiune și domeniu de aplicare _____	538
4.2. Condițiile exercitării acțiunii revocatorii _____	538
4.3. Efectele admiterii acțiunii revocatorii _____	539
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	540
FIȘA NR. 18. TRANSMISIUNEA, TRANSFORMAREA ȘI STINGEREA OBLIGAȚIILOR _____	542
I. TRANSMISIUNEA OBLIGAȚIILOR _____	542
1. Precizări prealabile _____	542
2. Cesiunea de creanță _____	542
2.1. Noțiunea și funcțiile cesiunii de creanță _____	542
2.2. Felurile cesiunii de creanță _____	543
2.2.1. Cesiunea de creanță cu titlu oneros și cesiunea de creanță cu titlu gratuit _____	543
2.2.2. Cesiunea de creanță totală și cesiunea de creanță parțială _____	543
2.3. Condițiile cesiunii de creanță _____	544
2.3.1. Condițiile de fond ale cesiunii de creanță _____	544
2.3.1.1. <i>Obiectul cesiunii de creanță. Creanțele incesibile</i> _____	544
2.3.2. Condițiile de formă ale cesiunii de creanță _____	546
2.4. Publicitatea cesiunii de creanță _____	546
2.5. Efectele cesiunii de creanță _____	549
2.5.1. Considerații generale _____	549
2.5.2. Efectele cesiunii de creanță între părți _____	549
2.5.2.1. <i>Strămutarea dreptului de creanță</i> _____	549
2.5.2.2. <i>Obligația de garanție</i> _____	550
A. <i>Existența obligației de garanție, în funcție de caracterul oneros sau nu al cesiunii</i> _____	550
B. <i>Obligația legală și obligația convențională de garanție în cazul cesiunii de creanță cu titlu oneros</i> _____	551
2.5.3. Efectele cesiunii de creanță față de terți _____	552
2.5.3.1. <i>Efectele cesiunii de creanță față de debitorul cedat</i> _____	552
2.5.3.2. <i>Efectele cesiunii de creanță față de ceilalți terți</i> _____	554
2.6. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător _____	554
3. Subrogația personală _____	556
3.1. Noțiunea și felurile subrogației personale _____	556
3.2. Subrogația legală (de drept) _____	556
3.3. Subrogația convențională _____	557
3.3.1. Subrogația consimțită de creditor _____	557
3.3.2. Subrogația consimțită de debitor _____	557
3.4. Efectele subrogației personale _____	558
4. Preluarea datoriei _____	559
4.1. Considerații generale _____	559
4.2. Condițiile preluării datoriei _____	559

4.3. Efectele preluării datoriei	560
4.3.1. Efecte între părțile preluării datoriei	560
4.3.2. Efecte față de creditor	560
4.4. Ineficacitatea preluării de datorie	561
II. TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR	561
1. Novația	561
1.1. Noțiunea și felurile novației	561
1.2. Condițiile novației	562
1.3. Efectele novației	562
III. STINGEREA OBLIGAȚIILOR	563
1. Considerații generale	563
2. Compensația	564
2.1. Noțiunea și domeniul de aplicare al compensației	564
2.2. Felurile compensației	564
2.3. Efectele compensației	565
3. Confuziunea	566
3.1. Noțiunea și domeniul de aplicare al confuziunii	566
3.2. Efectele confuziunii	566
3.3. Desființarea confuziunii	567
4. Darea în plată	567
4.1. Noțiunea și condițiile dării în plată	567
4.2. Efectele dării în plată	567
5. Remiterea de datorie	568
5.1. Noțiunea de remitere de datorie	568
5.2. Clasificarea remiterii de datorie	568
5.3. Proba remiterii de datorie	569
5.4. Efectele remiterii de datorie	569
6. Imposibilitatea fortuită de executare	570
6.1. Noțiune și condiții	570
6.2. Efecte	570
FIȘA NR. 19. FIDEIUSIUNEA	572
I. CONSIDERAȚII GENERALE	572
1. Noțiune. Natura contractuală a fideiusiunii	572
2. Caracterele juridice ale contractului de fideiusiune	572
II. CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	574
III. OBIECTUL FIDEIUSIUNII	574
IV. LIMITELE ȘI ÎNTINDEREA FIDEIUSIUNII	575
V. PĂRȚILE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	576
1. Părțile raportului juridic de garanție personală (fideiusiune)	576
2. Părțile contractului de fideiusiune	576

VI. FELURILE FIDEIUSIUNII _____	576
1. Clasificarea fideiusiunii _____	576
2. Fideiusiunea obligatorie _____	577
3. Fideiusiunea asimilată _____	578
VII. EFECTELE FIDEIUSIUNII _____	579
1. Efecte între creditor și fideiusor _____	579
2. Efecte între debitor și fideiusor _____	582
VIII. ÎNCETAREA FIDEIUSIUNII _____	585
1. Considerații generale _____	585
2. Clasificarea modurilor de încetare a fideiusiunii _____	585
3. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile generale de stingere a obligațiilor _____	585
3.1. Moduri generale de stingere a obligației de fideiusiune _____	585
3.2. Compensația creanței _____	586
3.3. Confuziunea _____	586
3.4. Darea în plată _____	587
3.5. Novația _____	588
3.6. Remiterea de datorie _____	588
3.7. Imposibilitatea fortuită de executare _____	589
3.8. Prescripția obligației de fideiusiune și a obligației principale _____	589
4. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile specifice de stingere a obligației de fideiusiune _____	589
4.1. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului _____	590
4.2. Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate _____	591
4.3. Stingerea fideiusiunii prin decesul fideiusorului _____	591
4.4. Stingerea fideiusiunii la împlinirea termenului obligației principale _____	591
4.5. Stingerea fideiusiunii prin încetarea funcției deținute de către debitorul principal _____	593
IX. ASPECTE PARTICULARE _____	594
CONTRACTE _____	595
FIȘA NR. 20. CONTRACTUL DE VÂNZARE _____	597
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	597
1. Noțiuni _____	597
2. Caractere juridice _____	597
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE VÂNZARE _____	599
1. Capacitatea de a contracta _____	599
1.1. Considerații generale _____	599
1.2. Incapacități speciale de a cumpăra _____	599
1.3. Incapacități speciale de a vinde _____	601
1.4. Calitatea procesuală activă _____	602

2. Consimțământul _____	602
2.1. Considerații generale _____	602
2.2. Promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare (antecontractul de vânzare) _____	603
2.2.1. Noțiune _____	603
2.2.2. Aspecte comune privind promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare _____	603
2.2.3. Efecte specifice în caz de neîndeplinire a obligațiilor asumate prin promisiunea de vânzare _____	603
2.2.4. Deosebiri ale promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare și ale promisiunii bilaterale de vânzare față de contractul de vânzare _____	605
2.3. Aspecte privind arvuna și contractul de vânzare _____	605
2.4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare _____	607
2.5. Problema pactului de preferință _____	608
2.6. Dreptul de preempțiune _____	609
3. Obiectul contractului de vânzare _____	612
3.1. Considerații generale privind obiectul contractului și obiectul obligației _____	612
3.2. Bunul vândut _____	613
3.2.1. Condiții _____	613
3.3. Prețul _____	616
3.3.1. Condițiile prețului _____	616
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE VÂNZARE _____	618
1. Interpretarea clauzelor contractului de vânzare _____	618
2. Obligațiile vânzătorului _____	618
2.1. Obligația de a transmite proprietatea sau dreptul vândut _____	618
2.1.1. Principiul transmiterii imediate, de drept, a dreptului de proprietate _____	618
2.1.2. Excepții de la principiul transmiterii imediate a dreptului de proprietate _____	619
2.1.3. Efectele transmiterii proprietății _____	622
2.1.4. Riscul pieririi fortuite a bunului în cazul contractului de vânzare _____	623
2.2. Obligația de a preda bunul _____	623
2.3. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru evicțiune _____	628
2.3.1. Aspecte generale _____	628
2.3.2. Modalitatea în care operează garanția și răspunderea pentru evicțiune după cum evicțiunea s-a produs sau nu _____	629
2.3.3. Întinderea garanției în situația în care evicțiunea s-a produs _____	630
2.3.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru evicțiune prin convenția părților _____	633
2.4. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru viciile ascunse ale bunului vândut _____	634
2.4.1. Considerații generale _____	634
2.4.2. Condițiile angajării răspunderii pentru vicii ascunse. Proba _____	634
2.4.3. Distincție între viciul ascuns și eroarea esențială cu privire la caracteristicile bunului _____	635

2.4.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru vicii ascunse	636
2.4.5. Efectele garanției vânzătorului pentru vicii ascunse	637
2.4.5.1. Dreptul de opțiune al cumpărătorului	637
2.4.5.2. Procedura prealabilă a denunțării viciilor ascunse, pentru a se putea obține rezoluțiunea	637
2.4.5.3. Acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	638
2.5. Garanția pentru buna funcționare a bunului vândut	639
3. Obligațiile cumpărătorului	640
3.1. Obligația de plată a prețului	640
3.1.1. Aspecte generale	640
3.1.2. Mijloace juridice puse la îndemâna vânzătorului în caz de neplată a prețului	641
3.2. Obligația cumpărătorului de a prelua bunul de la vânzător	643
3.3. Obligația de a suporta cheltuielile vânzării	643
IV. VARIETĂȚI DE VÂNZARE	644
1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	644
2. Vânzarea unei moșteniri	645
3. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	646
V. ASPECTE PARTICULARE	648
FIȘA NR. 21. CONTRACTUL DE DONAȚIE	649
I. CONSIDERAȚII GENERALE	649
1. Noțiuni și delimitări conceptuale	649
2. Caractere juridice	649
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE DONAȚIE	651
1. Capacitatea părților	651
1.1. Aspecte generale	651
1.2. Incapacități de a dispune prin donații	651
1.3. Incapacități de a primi donații	652
2. Alte condiții de validitate, de fond	654
III. ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI DE DONAȚIE. PARTICULARITĂȚI	655
1. Încheierea contractului de donație	655
2. Particularități privind încheierea donației între persoane absente	657
3. Promisiunea de donație	658
IV. PRINCIPIUL IREVOCABILITĂȚII DONAȚIILOR	658
V. VARIETĂȚI DE DONAȚII	660
1. Donațiile simulate	660
2. Donațiile indirecte	661
3. Darul manual	662
4. Donația cu sarcină	663

VI. PARTICULARITĂȚI PRIVIND DONAȚIA ÎNTRE SOȚI ȘI DONAȚIA FĂCUTĂ VIITORILOR SOȚI _____	663
VII. EFECTELE DONAȚIILOR _____	665
1. Obligațiile donatorului _____	665
2. Obligațiile donatarului _____	666
VIII. REVOCAREA DONAȚIEI _____	666
1. Dispoziții comune în materia revocării donației _____	666
2. Revocarea donației pentru ingratitude _____	667
3. Revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii _____	669
IX. ASPECTE PARTICULARE _____	670
FIȘA NR. 22. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE _____	672
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	672
1. Noțiuni _____	672
2. Caractere juridice _____	672
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	673
1. Capacitatea părților _____	673
2. Consimțământul _____	674
3. Obiectul locațiunii _____	674
4. Durata contractului _____	675
5. Situația unor locațiuni succesive _____	675
6. Forma contractului de locațiune _____	676
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	676
1. Obligațiile locatorului _____	676
2. Obligațiile locatarului _____	679
IV. SUBLOCAȚIUNEA ȘI CESIUNEA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	681
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE _____	682
FIȘA NR. 23. CONTRACTUL DE MANDAT _____	685
I. DISPOZIȚII COMUNE TUTUROR FELURILOR DE MANDAT _____	685
1. Noțiune și feluri, puterea de a reprezenta _____	685
2. Caractere juridice _____	685
II. MANDATUL CU REPREZENTARE _____	686
1. Noțiune și condiții de validitate ale contractului de mandat cu reprezentare _____	686
1.1. Noțiune, forma, acceptarea și dovada mandatului _____	686
1.2. Capacitatea părților _____	687
1.3. Consimțământul părților _____	688
1.4. Cauza mandatului _____	688
1.5. Obiectul mandatului _____	688
1.6. Întinderea mandatului _____	688
1.7. Durata mandatului _____	689

2. Efectele mandatului între părți _____	689
2.1. Obligațiile mandatarului _____	689
2.2. Obligațiile mandantului _____	692
3. Efectele mandatului față de terți _____	693
4. Încetarea mandatului _____	694
4.1. Cauzele de încetare _____	694
4.2. Aspecte comune ale încetării contractului de mandat _____	696
III. MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE _____	696
1. Noțiuni _____	696
2. Efectele mandatului fără reprezentare _____	697
IV. APLICAȚII ALE MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE _____	698
1. Contractul de comision _____	698
1.1. Precizări prelabile _____	698
1.2. Noțiuni și caractere juridice _____	699
1.3. Condiții de validitate ale contractului de comision _____	700
1.4. Forma și proba contractului de comision _____	700
1.5. Efectele contractului de comision _____	701
1.5.1. Efectele contractului în raporturile dintre comitent și comisionar _____	701
1.5.1.1. <i>Obligațiile comisionarului</i> _____	701
1.5.1.2. <i>Obligațiile comitentului</i> _____	703
1.5.2. Efectele executării contractului față de terți _____	704
1.6. Încetarea contractului de comision _____	705
2. Contractul de consignație _____	706
2.1. Precizări prelabile _____	706
2.2. Noțiuni și caractere juridice _____	706
2.3. Condiții de validitate ale contractului de consignație _____	707
2.4. Efectele contractului de consignație _____	708
2.4.1. Obligațiile și drepturile consignantului _____	708
2.4.2. Obligațiile și drepturile consignatarului _____	710
2.4.3. Efectele executării contractului _____	712
2.5. Încetarea contractului de consignație _____	712
2.6. Deosebiri între contractul de consignație și contractul de comision _____	712
3. Contractul de expediție _____	713
3.1. Precizări prelabile _____	713
3.2. Noțiuni și caractere juridice _____	713
3.3. Condiții de validitate ale contractului de expediție _____	714
3.4. Efectele contractului de expediție _____	715
3.4.1. Obligațiile expeditorului _____	715
3.4.2. Răspunderea expeditorului _____	717
3.4.3. Obligațiile comitentului _____	718
3.5. Încetarea contractului de expediție _____	719

FIȘA NR. 24. CONTRACTUL DE ÎMPRUMUT	721
I. CONSIDERAȚII GENERALE	721
II. ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL)	721
1. Considerații generale	721
1.1. Noțiune	721
1.2. Caractere juridice	722
2. Condiții de validitate ale contractului de comodat	723
3. Efectele contractului	724
3.1. Obligațiile comodatarului	724
3.2. Obligațiile comodantului	725
4. Încetarea contractului de comodat	726
III. ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	726
1. Considerații generale	726
1.1. Noțiune	726
1.2. Caractere juridice	727
2. Condiții de validitate ale contractului de împrumut de consumație	727
3. Efectele împrumutului de consumație	728
4. Împrumutul cu dobândă	729
4.1. Considerații generale	729
4.2. Dobânda	730
5. Încetarea contractului de împrumut de consumație	731
IV. COMPARAȚIE ÎNTRE ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ ȘI ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	731
 FIȘA NR. 25. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	 733
I. CONSIDERAȚII GENERALE	733
II. CARACTERE JURIDICE	734
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE RENTĂ VIAGERĂ	735
IV. EFECTELE CONTRACTULUI	735
1. Obligațiile credentierului	735
2. Obligațiile debentierului	735
 FIȘA NR. 26. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE	 737
I. CONSIDERAȚII GENERALE	737
1. Noțiune. Părțile contractului. Durata contractului	737
2. Caractere juridice	738
II. DELIMITAREA FAȚĂ DE ALTE CONTRACTE	738
1. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de rentă viageră	738
2. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de vânzare	739
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	739
IV. EFECTELE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	740
1. Obligațiile creditorului	740

2. Obligațiile debitorului _____	740
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE _____	741
FIȘA NR. 27. CONTRACTUL DE TRANZACȚIE _____	743
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	743
1. Noțiune și feluri _____	743
2. Caractere juridice _____	743
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE _____	744
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE _____	745
IV. DESFIINȚAREA CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE _____	746
SUCCESIUNI _____	747
FIȘA NR. 28. PRINCIPIILE DEVOLUȚIUNII LEGALE, NEDEMNITATEA ȘI REPREZENTAREA SUCCESORALĂ _____	749
I. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUȚIUNII LEGALE A MOȘTENIRII _____	749
1. Considerații generale privind devoluțiunea legală a moștenirii _____	749
2. Principiul chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori _____	749
2.1. Clasele de moștenitori legali _____	749
2.2. Chemarea la moștenire a soțului supraviețuitor _____	750
2.3. Dubla calitate de moștenitor legal _____	750
2.4. Concursul dintre două clase de moștenitori _____	750
3. Principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă _____	751
4. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire _____	751
II. CONDIȚIILE PENTRU CA O PERSOANĂ SĂ POATĂ VENI LA MOȘTENIRE _____	751
III. NEDEMNITATEA SUCCESORALĂ _____	752
1. Considerații generale _____	752
1.1. Noțiunea de nedemnitate succesorală _____	752
1.2. Caracterele juridice ale nedemnității succesorale _____	752
2. Nedemnitatea de drept _____	753
2.1. Persoane nedemne de drept de a moșteni _____	753
2.2. Constatarea nedemnității de drept _____	753
3. Nedemnitatea judiciară _____	754
3.1. Persoane care pot fi declarate nedemne _____	754
3.2. Declararea nedemnității judiciare _____	755
4. Deosebiri între nedemnitatea de drept și nedemnitatea judiciară _____	756
5. Efectele nedemnității succesorale _____	756
5.1. Considerații generale _____	756
5.2. Efectele nedemnității față de nedemn _____	757
5.3. Efectele nedemnității față de descendenții nedemnului _____	758
5.4. Efectele nedemnității față de terți _____	758

6. Înlăturarea efectelor nedemnității _____	759
IV. REPRESENTAREA SUCCESORALĂ _____	760
1. Considerații generale _____	760
2. Domeniul de aplicare al reprezentării succesore _____	760
3. Condițiile reprezentării succesore _____	761
3.1. Cadrul general _____	761
3.2. Cel reprezentat să fie decedat (lipsit de capacitatea de a moșteni) sau nedemn (față de defunct) la data deschiderii moștenirii _____	761
3.3. Reprezentantul să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe <i>de cuius</i> _____	762
4. Modul în care operează reprezentarea succesorală _____	763
5. Efectele reprezentării succesore _____	764
5.1. Efectul general al reprezentării succesore _____	764
5.2. Efectul particular al reprezentării succesore _____	765
5.2.1. Obligația la raport _____	765
5.2.2. Distincție între reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală _____	766
6. Aspecte particulare _____	766
FIȘA NR. 29. SOȚUL SUPRAVIEȚUITOR ȘI CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI _____	768
I. DREPTURILE SUCCESORALE ALE SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR _____	768
1. Categoriile de drepturi ale soțului supraviețuitor _____	768
2. Condițiile dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor _____	768
3. Comunitatea de bunuri și dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor _____	769
4. Cota succesorală a soțului supraviețuitor _____	770
4.1. Reguli generale _____	770
4.2. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în concurs cu clasele de moștenitori _____	770
4.3. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în situații speciale _____	771
5. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor _____	771
5.1. Noțiune și justificare _____	771
5.2. Obiectul dreptului special de moștenire _____	772
5.3. Natura juridică a dreptului special al soțului supraviețuitor _____	772
5.4. Mobilierul și obiectele de uz casnic _____	772
6. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor _____	773
6.1. Noțiune și caractere juridice _____	773
6.2. Condițiile dreptului de abitație al soțului supraviețuitor _____	773
6.3. Modificări legale ale dreptului de abitație _____	774
6.4. Stingerea dreptului de abitație al soțului supraviețuitor _____	774
II. CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI _____	775
1. Clasa I de moștenitori legali. Descendenții _____	775
1.1. Noțiunea de descendenți _____	775
1.2. Dreptul de moștenire al descendenților _____	776

1.3. Împărțirea moștenirii între descendenți _____	776
2. Clasa a II-a de moștenitori legali. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați _____	776
2.1. Noțiune. Vocația la moștenire _____	776
2.2. Ascendenții privilegiați _____	777
2.2.1. Noțiune. Vocația succesorală în cazul adopției _____	777
2.2.2. Împărțea moștenirii _____	777
2.3. Colateralii privilegiați _____	778
2.3.1. Noțiune _____	778
2.3.2. Împărțea moștenirii _____	778
2.4. Concursul clasei a II-a de moștenitori cu soțul supraviețuitor _____	780
3. Clasa a III-a de moștenitori legali. Ascendenții ordinari _____	780
3.1. Noțiune _____	780
3.2. Împărțea moștenirii _____	780
4. Clasa a IV-a de moștenitori legali. Colateralii ordinari _____	781
4.1. Noțiune _____	781
4.2. Împărțea moștenirii _____	781
5. Caracterile juridice ale dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor și al rudelor defunctului din cele patru clase de moștenitori legali _____	782
6. Aspecte particulare _____	783

FIȘA NR. 30. REZERVA SUCCESORALĂ. COTITATEA DISPONIBILĂ. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE _____

784

I. REZERVA SUCCESORALĂ ȘI COTITATEA DISPONIBILĂ _____	784
1. Reserva succesorală _____	784
1.1. Considerații generale _____	784
1.2. Caracterile rezervei succesorale _____	785
1.3. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale _____	786
1.3.1. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesorale. Reguli generale _____	786
1.3.2. Reserva soțului supraviețuitor _____	786
1.3.3. Reserva descendenților _____	787
1.3.4. Reserva ascendenților privilegiați _____	787
2. Cotitatea disponibilă _____	788
2.1. Noțiune _____	788
2.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor _____	788
II. CALCULUL MASEI SUCCESORALE, AL REZERVEI ȘI AL COTITĂȚII DISPONIBILE _____	792
1. Considerații generale _____	792
2. Activul brut și activul net al moștenirii _____	792
2.1. Activul brut _____	792
2.2. Activul net _____	793
3. Reunirea fictivă la activul net a donațiilor _____	793
3.1. Noțiune _____	793

3.2. Reguli privind reunirea fictivă și stabilirea masei de calcul _____	794
3.2.1. Evaluarea bunurilor obiect al donațiilor supuse reunirii fictive _____	794
3.2.2. Bunurile supuse reunirii fictive _____	794
3.2.3. Ordinea operațiilor pentru stabilirea masei de calcul _____	795
III. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE _____	796
1. Considerații generale _____	796
2. Căile de realizare a reducăunii _____	796
3. Ordinea și regulile reducăunii liberalităăilor excesive _____	797
4. Efectele reducăunii liberalităăilor excesive _____	797
5. Înăregirea rezervei succesorală _____	798
6. Reducăunea unor liberalităăi speciale _____	799
7. Imputarea liberalităăilor _____	799
FIȘA NR. 31. DREPTUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ _____	801
I. NOȚIUNI GENERALE, SUBIECȚII ȘI CARACTERELE JURIDICE ALE DREPTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ _____	801
1. Noăiunile de opăiune succesorală și de succesibil. Transmisiunea succesorală provizorie _____	801
2. Subiecăii dreptului de opăiune succesorală _____	802
2.1. Consideraăii generale _____	802
2.2. Moștenitorii legali _____	802
2.3. Legatarii _____	803
2.4. Vocaăia multiplă la moștenire _____	803
2.5. Creditorii succesibilului _____	804
3. Caracterele juridice ale dreptului de opăiune succesorală _____	806
II. CONDIȚIILE DE VALIDITATE ALE ACTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ _____	809
III. TERMENUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ _____	812
IV. EXERCITAREA DREPTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ _____	817
1. Acceptarea moștenirii _____	817
1.1. Noăiunea și felurile acceptării moștenirii _____	817
1.2. Acceptarea voluntară a moștenirii _____	817
1.3. Acceptarea forăată a moștenirii _____	824
1.4. Înăocmirea inventarului și luarea măsurilor speciale de conservare a bunurilor succesorale _____	829
2. Renunăarea la moștenire _____	831
2.1. Noăiune și domeniul de aplicare _____	831
2.2. Condiăiile renunăării la moștenire _____	832
2.3. Efectele renunăării la moștenire _____	834

FAMILIE	837
FIȘA NR. 32. DESFACEREA CĂSĂTORIEI	839
I. CONSIDERAȚII GENERALE	839
II. CAZURILE DE DIVORȚ	839
1. Cazurile și motivele de divorț. Enumerare	839
2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	840
2.1. Condiții	840
2.2. Cererea de divorț	840
3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă	842
4. Divorțul prin acordul soților prin procedură notarială	843
5. Divorțul din culpă	845
5.1. Enumerarea cazurilor de divorț din culpă	845
5.2. Divorțul pentru motive temeinice, întemeiat pe art. 373 lit. b) C.civ.	845
5.3. Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată	847
6. Divorțul din cauza stării de sănătate a unui soț	847
III. EFECTELE DIVORȚULUI	848
1. Data desfacerii căsătoriei	848
2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	848
3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	849
3.1. Categoriile de efecte	849
3.2. Efecte cu privire la regimul matrimonial	849
3.3. Dreptul la despăgubiri	850
3.4. Obligația de întreținere între foștii soți	851
3.5. Prestația compensatorie	851
4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori	853
4.1. Considerații generale	853
4.2. Exercițarea autorității părintești	853
4.3. Stabilirea locuinței copilului după divorț	854
4.4. Stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copilului	855
4.5. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil	855
IV. ASPECTE PARTICULARE	855
FIȘA NR. 33. FILIAȚIA	858
I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE	858
II. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND STABILIREA FILIAȚIEI. PREZUMȚIA DE PATERNITATE	858
1. Clasificarea filiației	858
2. Modurile de stabilire a filiației	859
3. Dovada filiației	859
4. Posesia de stat	859

5. Presumția de paternitate _____	860
6. Timpul legal al concepțiunii _____	860
III. RECUNOAȘTEREA COPILULUI _____	861
1. Noțiune și caractere juridice _____	861
2. Felurile recunoașterii _____	862
3. Nulitatea recunoașterii _____	862
4. Contestarea recunoașterii _____	862
IV. ACȚIUNILE PRIVIND FILIAȚIA _____	863
1. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație _____	863
2. Contestarea filiației _____	864
3. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă (în stabilirea maternității) _____	865
4. Acțiunea în stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei (în stabilirea paternității din afara căsătoriei) _____	866
5. Acțiunile privind filiația față de tatăl din căsătorie _____	867
5.1. Considerații introductive _____	867
5.2. Trăsături specifice ale acțiunii în tăgada paternității, în funcție de titularul ei _____	868
FIȘA NR. 34. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE _____	871
I. NOȚIUNE ȘI CARACTERE JURIDICE _____	871
II. PERSOANELE ÎNTRE CARE EXISTĂ OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE ȘI ORDINEA ÎN CARE ACEASTA SE DATOREAZĂ _____	872
1. Persoanele între care există obligația de întreținere _____	872
2. Ordinea în care se datorează obligația de întreținere _____	873
3. Particularități ale obligației de întreținere _____	873
III. CONDIȚIILE OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE _____	874
IV. STABILIREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE _____	875
V. ASPECTE PARTICULARE _____	877
FIȘA NR. 35. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ _____	878
I. NOȚIUNE. DURATA ȘI EXERCITAREA AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI _____	878
II. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINTEȘTI _____	879
III. MODUL DE EXERCITARE A AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI _____	882
1. Modul de exercitare a autorității părintești _____	882
2. Exercițarea autorității părintești în caz de divorț sau în cazul copilului din afara căsătoriei, a cărui filiație a fost stabilită față de părinți _____	883
IV. DECĂDEREA DIN EXERCIȚIUL DREPTURILOR PĂRINTEȘTI _____	884